

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy eszám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

A lecke.

Az ország megkapta a kívánt felvilágosítást és az ellenzék eljárásából meg kellett tudnia, hogy a most folyó vitában nem a szőnyegen forgó törvényjavaslatba való mély behatolás, nem tárgyi és politikai aggodalom az, amiért az ellenzék a parlamenti anarchiát előidézni kész, hanem csak maga az obstrukció, mely elég lelkiismeretlen mindent megobstruálni, ami az útjába akad és elég lelkiismeretlen minden rendes kormányzást megakadályozni.

Az ellenzék nemcsak egyes törvényjavaslat, vagy egy tárgyra vonatkozó javaslat-sorozat ellen obstruál; nemcsak a kiegészítési javaslatokat obstruálja meg, hanem megtagadja a költségvetés, az indemnitás, az újonczjutalék tárgyalását, szóval mindent, ami az állam fentartásához és a rendes kormányzás folytatásához szükséges. Mindenekelőtt azonban megtagad az ellenzék a kormánytól minden napirendet s e magatartásának kész feláldozni első sorban a magyar országyűlés munkaképességét, második sorban a parlamenti tárgyalások nyugodtságát, sőt abból sem csinálna lelkiismereti kérdést, amint ezt egész nyíltan be is vallotta, ha az egész parlamentárizmus és az alkotmányosság is áldozatul esnék az obstrukciónak. Kimondták a nagy frázist, hogy az abszolutizmust eléje helyezik ennek a parlamentárizmusnak.

Tehát az abszolutizmust akarja sirjából kiásni az ellenzék s nem gondolja meg, hogy nem ő egyedül s nem az országnak általa képviselt kisebbsége az, kinek a következményeket viselni kell, hanem a nemzet többsége is, mely ártatlan, nyögne az abszolutizmus terhe alatt, ha nem lenne képes az ellenzék rutmérnyletét megakadályozni. Magyarország sem az abszolutizmust, sem a forradalmat nem akarja, tehát első sorban az obstruáló ellenzékkel fog kelleni leszámolnia.

Báró Bánffy miniszterelnök fontolja meg az eszközöket s határozza meg gyorsan azok mellett, melyekkel az ellenzékhez férközhetni gondol. Vajjon párhuzamos, vagy permánens ülések-e, melyekhez a szabadelvű párt elég önfeláldozó férfiúval rendelkezik, vagy enged-e báró Bánffy a közvélemény nyomásának és behozza a klotürt: mindegy, bármelyik eszközt választja, csak hathatós legyen, a parlamentet a megszégyenítő jelenetektől megóvják és akezióképessé tegyék.

Nem járja, hogy az ellenzék a tárgyalagos vita látszatával a házszabályok védelme alatt a legbrutálisabb obstrukciót űzze. Nem járja, hogy formális szavazásokkal visszaéljen a házszabályokkal és a többség jogát terrorizmussá torzítsa, melynek semmi más célja nem lehet, mint a drága idő elpocsékolása és minden akezió, minden munka lehetetlensége. A beszédek, melyeket a képviselőházban az

ellenzéki hadvezérektől és közkatonáktól hallottunk, csak arra szolgáltak, amire a készletben tartott névszerinti szavazást kérő ívek és nem valók egyébre mint az indítványok, hogy e névszerinti szavazások másnapra halasztassanak. Üres szalmát esépelnek, hogy lehetetlenné tegyék a valódi és értékes parlamenti működést.

Az időt el kell pocsékolni semmittevessel, — így tervezi az obstruáló ellenzék, — sem a kormány, sem a többség ne legyen képes akaratát, szándékát keresztül vinni, azokat az alkotmányos kötelességeket és feladatokat teljesíteni, melyeket a nemzet nagy többsége a vállukra rakott.

A kormány és az azt támogató többség feladata a magyar törvényhozás presztigejét megmenteni és ha ebbeli kezdésük komoly és erélyes lesz, az egész közvélemény készséges és kielégítő támogatásával fognak találkozni.

Az obstruáló ellenzék gyöngéjét báró Bánffy már kitalálta és a kellő világításba állította. E gyöngéje abban áll, hogy államrontó üzelmeiben a népnél nem talált támaszra és rokonszenvre és hogy a miniszterelnök személye ellen folytatott harcával sem a hazával, sem a nép érdekével nem törődik.

Kemények voltak a szavak, melyeket báró Bánffy a képviselőház zárt ülésében odamondott az ellenzéknek, de találtak e

TÁRGZA.

Képek a berlini akváriumból.

Irta: Dr. Lendl Adolf.

(Folytatás.)

Tehát csakugyan érdekből eredő szövetkezés ez. A tudósok sok ilyet ismernek és „symbiosis” névvel jelölik e kölcsönös viszonyt, melyet ha tovább kutatók, nagyon is elmerülnének. Ugyis régóta kibontották már ismét tapogatóik sokaságát a viztartóban ülő anemonák és hullámzó mozgásuk pompás játéka újból lebilincselne bennünket, ha nem sietnénk tovább, sejtve, hogy még sok egyéb érdekes jelenetet a tenger rejtélyes életéből fogunk szemlélhetni.

Néhány lépésnyire az elsőtől, ismét a sziklával egyik fülkéjében van a következő üvegtábla, mely a második viztartó medencze látható oldalát képezi. Köröskörül kövek vannak, csak az üveget látjuk, illetőleg azon át a vízbe nézhetünk. Nagyon eredeti kis állatkák uszkálnak benne: csikó- és tülhalak. Ki ne ismerné már ezeket az apró tengeri csikókat? Szegletes, kiaszottnak látszó testük eleje, a fej, csakugyan lófej formájú; innét ered a neve; uszók aprók, farkuk hosszú, vékony bekunkorodó és mozgékony; tövises-tüskés kis jószágok, a me-

lyek igen élénken, rendszeren függőlegesen uszkálnak a vízben, a miközben usziók csak úgy vibrálnak, alig láthatóan gyorsan peregnék. Megragadó kép, ha belőlük sok van együtt; társaságban mozognak ide-oda és egymástól vonulnak a vízben, majd lefelé, majd felfelé. Hasonlóak hozzájuk és rokonaik is a tülhalak. Miért kapták ezek ezt a magyar nevet, azt nem tudom; nem a tülhöz, hanem inkább a tollszárhoz hasonlítanak úgy alakban, mint nagyságban is. Éppen olyan soványságok mint az előbbie; hosszú nyulánk testük mint a páleza merev és nem hajlik, csak pieziny uszók rezegnek folytonosan és gyorsan; rendszerint elől uszik egy ilyen tülhal és ezt követik a csikók seregesen. Ezért vezérhalnak is mondják az előbbi. Sok tekintetben érdekes állatok ezek, kivált azért is, mert nem az anyaállat gondozza és költögeti a lerakott potékot, hanem a him, a melynek e célra testén kis táskája van, a melyben magával czipeli a költést, későbbben az apró csikóhalacskákat.

Azonban nemcsak ezek népesítik be ezt a viztartót, hanem hogy legalább némi képet alkothassunk magunknak a tengeri állatok ezer sokaságáról, azért az akvárium gondozó keze pompás változatosságban teleültette a viztartó fenekét és sziklás oldalait sokféle más állatokkal is. Ezek között itt legfeltűnőbbek a csövekben lakó férgek, a szabel-lák és a spirografiszok, a melyekről szárazföldi ember csak kötve hiszi el, hogy férgek; bizony nem is hasonlítanak a gilisztához. Többé-kevésbé egye-

nesen az alapról emelkednek föl arasznyi hosszú, tollszár vastagságú szilárd csöveik, a melyek alul oda vannak tapadva, felül pedig nyitottak. Csak alig láthatunk be a cső felső nyílásán, de ez nem is szükséges, mert csakhamar kidugja a féreg fejvégét és kitér a most az azon levő finom, fonalszerű, pirosan és fehéren tarkított tapogatószálait, a melyek nagy sokaságban, spirálisan örvös gallért formálnak. Nő ez a gallér folytonosan még, nyulik és mintha forogna és magasabbra emelkedne — egyszerre azonban eltűnik az állattal együtt a csőben. Többnyire számos ily csöves féreg van egymás mellett egy csoportban; valamennyi egymásután fejt ki színes gallérját és legyezteti a vízben; arra kerül egy ügyetlenlábú rák, megrezzenti a vizet, meglöki a csöveket: s hirtelen eltűnnek mindannyian a szép, legyezős férgek csöveikben; behúzódnak, mert félnek az ellenségtől, mely lecsipkedné finom tapogatóikat. De nemsokára újból kezdődik a játék s ismétlődik ugyanez tízszer egy perczben, a mit örömmel szemlélünk.

Ezek mellett fehér, piros fekete korallok töveei vannak, különböző csigák kusznak rajtuk és a barnás-zöldes ulvák (moszatok) vonják be e kép hátterét.

(Folytatása következik.)

szavak és az ütések, melyeket a miniszterelnök osztogatott, elevenet értek. A többség itt már nem egy politikai kisebbséggel áll szemben, hanem egy kis, de mérges csoport krakélerrel, kik a hazaszereget köpenye alatt demagógiát üznek és képmutató patriotizmusból elárulják az ország legvitalisabb érdekeit.

A városokról.

Mikor az új fogyasztási adótörvény javaslata a lapokban megjelent, a legtöbb ember közönyösen vette s legfeljebb annyit gondolt, hogy megint egy törvénytől több, mint minden jó hönpolgárnak meg kell tartani, pedig a valóság az, hogy ritkán jelent meg törvényjavaslat, mely oly közelről s oly nagyon érintené az ember zsebét, mint ez, mert megfosztja a városokat és községeket a legjelentékenyebb jövedelmi forrásaiktól s miután pedig a városokat fenn kell tartani, a szükséges költség pótdadó alakjában az adózó polgároknak fog nehezedni. Eddig ugyanis a fogyasztási adókat maguk a városok és községek tartottak bérben s miután többet vettek be, mint a mennyit bér fejében az államnak fizettek, szép jövedelmünk volt utána, de az új törvény a szesz és sörnél magán a termelőn veszi meg az adót s egyéb fogyasztási cikkeknek, mint a hus, bor, petroleum — mentesíti minden községi rovat alól s csupán némelyik cikkre enged némi csekély községi pótdadót. Az igaz, hogy ugyanezen fogyasztási adótörvény kilátásba helyezi, hogy az államkincstár a városokat a jövedelem veszteségért némileg kárpótolni fogja, de az már előre is látható, hogy ezen kárpótálás sokkal kevesebb lesz, mint az elvesztett jövedelem, mert az már józan észszel fel nem tehető, hogy az államkincstár a jövedelem-többletet teljesen visszaengedje a városoknak. Az új törvény tehát végromlással fenyegeti különösen azon városokat, melyeknek kevés ingatlan vagyonuk van, s jövedelmük nagy részét a fogyasztási cikkek után kivetett pótdadó képezé. A fenyegető baj ellen először Pozsony városa állott talpra, mert 70 ezer frtnyi bevétele van pusztulóban, de ha a többi városok még ez idő szerint hallgatnak is, de mindnyájan aggodalommal tekintenek a jövő elébe, mert legtöbb helyen az egyenes adókra kivetett pótdadóval sem lehet a hiányt fedezni, mivel a pótdadó már a legtöbb helyen a maximumot elérte s tovább ezt emelni a polgárok anyagi érdekeinek veszélyeztetése nélkül nem lehet.

Mi az új törvényjavaslatot megolvassva, annak azon passzusát kifogásoljuk, mely megtiltja, hogy a borfogyasztás tárgyát képező cikkek után községi rovatot kivetni jövőre nem szabad. Nem tudjuk megérteni, hogy míg az egyenes adók után lebeármennyi községi pótdadót kivetni, addig a fogyasztási cikkekhez csak kesztyűs kézzel szabad nyulni. Pedig azt hisszük, hogy a legigazságosabb önadóztatás a fogyasztás után kivetett rovat, mert ehhez szegény és gazdag az ő vagyoni viszonyai, tehát fogyasztási képessége szerint hozzájárul s hozzájárulnak azok is, kik részesülnek az önkormányzat minden jogaiban, de törvény szerint a közterhek viselése alól fel vannak mentve. Az az egy-két krajczár, melyet egy kiló hus, egy liter bor, vagy egy liter petroleum után minden fogyasztó megfizet, oly csekélység, hogy azt egyáltalában senki meg nem érzi s az ilyen nemű önmegadóztatás ellen soha panasz nem is merül fel, míg ellenben az egyenes adókra vetett pótdadó a társadalomnak csak egy bizonyos részét: a birtokos, kereskedő és iparos osztályt sújtja, de legfőképpen — különösen minálunk — a kis iparosokat, kik az adófizetők legnagyobb kontingensét alkotják, kik még rendes adójukat is alig képesek fizetni. Mindezeket összefoglalva, mi az új törvényt úgy az egyesekre, mint a községekre hasznosnak, nem tarthatjuk, mert azon haszon, melyet az állam kincstár ezen reform után várhat, nem áll arányban azon hanyatlással, melyet a városok szenvedni fognak. Nézetünk szerint, a törvény egyéb intézkedése megmaradhatnának, csupán azon tétel lenne kihagyandó, mely a fogyasztási cikkek megpótdadóztatását tiltja vagy legalább a községek által szedhető díjtételeket kellene emelni oly magasra, melyekből várható jövedelem elegendő lenne a városok fentartási

költségeit fedezni, mert nézetünk szerint — épen semmi különös ok nincs arra nézve, hogy a fogyasztási cikkek nagyobb kedvezményben részesüljenek, mint például a földművelés, ipar és kereskedelem, melyeknek egyenes adót a végletekig lehet emelni. Aztán a végén is, ha egy község lakosai meghatározzák, hogy magukat a község fentartásáért megadóztatják, az tökéletesen mindegy, hogy milyen formában és milyen czímen teszik.

Városi.

A pestisről.

Az első belgyógyászati klinika orvosnövendékei, a mint megirtuk, megkérték Korányi Frigyes dr. tanárt, főrendiházi tagot, hogy a pestisről nekik előadást tartson. A professzor készségesen engedett a kérésnek és f. hó 25-én tartotta meg előadását. A tudós professzor előadásából a következőket közöljük.

A pestis-bacillus aránylag könnyen elpusztul, a mi nagy szerencse. A vízben 7—10 napig, egyes észlelők szerint még tovább is életképes marad. A homokban, porban 14 napig, sőt tovább is él. Igen nagy befolyása van rá a napsugárnak, a melytől igen hamar elpusztul. A meleg is gyorsan megöli. 70—80 fok Celsius mellett tönkre megy, ellenben a —4° hideget még kiállja, nagyobb hidegben azonban szintén elvész. A maró kéneseinek (szublimát) már 1: 1000-hez (1‰) vizes oldata föltétlenül elpusztítja abban a pillanatban, a melyben hozzáér. Igen érzékeny az ásványi savakkal szemben is, a melyek még hideg oldatokban is elpusztítják. Könnyen megöli a Lysol egy százalékos oldata, valamint a karból, méz és kálszappan is. A vízben annál tovább tartja meg életképességét, minél tisztább a víz, úgy, hogy a desztillált vízben él el. Ezek a tények megkönnyítik az ellene való védekezést.

A védekezés leghatásosabb és legfőbb módja a közegészségügyi viszonyoknak javítása. Angolország, a mely a múltban szinte fészke volt a pestisnek, ma nem fél tőle: az ő kitűnő közegészségügyi viszonyai, intézkedései lehetetlenné teszik a pestis-járványnak kifejlődését, pedig a pestis őshazája, Angol-India, folytonos és élénk összeköttetésben áll az anyaországgal. Angliának a többi európai hatalmasságok szemére hányták már a kolera alkalmából is, hogy nem akar hozzájárulni azokhoz a nemzetközi intézkedésekhez, a melyek a járványnak Európába való behuzrolását csak úgy akadályozták meg, ha minden államban fogantatosítottának. De Anglia ezt nem teszi. Ő nem állít kordont, nem akadályozza a szabad közlekedést, sem a kereskedelmet, hanem elpusztítja a járvány bacillusait ott, a hol éri. Angliában nem ritka a koleramegbetegedés, de az ilyen egyes esetekből az ottani kitűnő közegészségügyi viszonyok mellett nem származik nagyobb veszedelem, járvány. Így áll a dolog a pestissel is.

A pestis-bacillus legtöbbnyire a sértett bőrön át jut az emberbe, de nincsen kizárva az sem, hogy az ép, sértetlen bőrön keresztül is behatol a testbe. A nyálkahártyák igen alkalmas kapui a pestis-fertőzésnek. Kisérletképpen patkányok szemének a kötőhártyájára csöppentettek a pestiskulturából és a patkányok pestisben elpusztultak.

Olyan helyen, a hol pestisbeteg, halott vagy pestisestől származó váladékok vannak, veszedelmes átvivő a fertőző anyagnak a rovarok. Az ilyen helyről került légyben, bolhában, szunyogban, muzslizában és egyéb apró rovarokban a kutatók mindig találtak életképes pestis-bacillust.

A pestis igen sokféle alakban folyik le. Leggyakoribb a mirigy-pestis, a mikor főképpen a mirigyek megduzzadása, elgyenyedése a főtünet. Igen veszedelmes a levegő-utakon át történt fertőzésből származó tüdőgyulladásos alakja a pestisnek; a bécsi esetek is ilyenek voltak. A középkori (XIV. századbeli) óriás pestisjárványról fennmaradt följegyzések mindig említik, hogy a pestisbetegek vért köptek, a mi a mellett szól, hogy akkor is főképpen ez a tüdőgyulladásos alakja dühöngött a pestisnek. Az utóbbi indai járványnál az ritkább volt.

Nevezetes az, hogy a fölgögyült pestisbetegekben még jó ideig kimutatható a pestisbacillus. Az észlelők egyes esetekben még 30 nap múlva is

találtak az ilyen fölgögyült ember vérében kevés pestisbacillust.

Különösen figyelmet érdemlő alakja a pestisnek az úgynevezett ambulatórius pestis. Az ilyen pestisbetegben súlyosabb tünetek nem mutatkoznak. A beteg mindössze kissé rosszul érzi magát, halavány, gyöngy, rossz az étvágya, néha kissé lázas, de a láz teljesen el is kerülhet. Könnyen érthető, hogy az ilyen beteg, a ki rendesen életmódját folytatja, napi munkáját is elvégzi, milyen veszedelmes embertársaira nézve, mert az ő tőle átszármazó bacillusok éppen úgy fertőznek, mint a legveszedelmesebb pestisbetegekből származók. Az ambulatórius pestis néhány nap múlva elvonulhat s a beteg ilyenkor kigyógyul, de néha egy-két hét múlva a tünetek föllépnek és a pestisnek rendes lefolyása következik. Tudvalevő dolog, hogy hasonlóképpen a kolera is van ilyen ambulatórius alakja, melyet járványok alkalmával észleltek és a melynek tünetei a közönséges bélhuruttól miben sem különböznek. Ez esetekben úgy a pestist, mint a kolera is csak a mikroszkóp segítségével, a bacillus föltalálásával lehet konstatálni.

A tápláló csatornán át történő pestis-fertőzések sem ritkák. Itt a gyomor és a belek betegednek meg a megfelelő tünetek között. A karbunkulusos, pokolvaros pestis is előfordul.

Az egyes emberre nézve a védelem a kolera járvány alkalmával ösmeretessé lett óvintézkedések szigorú betartásából áll. A fertőtlenítésre legalkalmasabb a maróhigany (szublimát oldat). Ezen kívül nagyfontosságu a beoltások által történő mentesítés (immunizálás.)

A gyógyítás a tüneti kezelésen kívül főképpen az antipestises szerum beoltása által történik sikeresen.

Ezek után rátért Korányi a bécsi esetek kapcsán fölmerülő kérdésekre. Arra a kérdésre, hogy van-e ok arra az aggodalomra, hogy a bécsi pestis-esetektől kifolyóan a pestis Bécsben és azután nálunk is elterjedjen, Korányi kijelenti, hogy a mai főnforró viszonyok között minden emberi mérlegeles szerint nem kell attól tartani, hogy a pestis elterjed.

Titkári jelentés a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet 1898. október 23-án tartott közgyűlésén.

A kézdivásárhelyi jótékony nőegylet lefolyt évi működéséről a választmány megbízása következtében van szerencsém a következő jelentést tenni.

Jótékony nőegyletünk 1897. október 17-én tartott közgyűlése óta 6 választmányi- és egy rendkívüli közgyűlést tartott, melyen 52 ügyet intézett el.

A múlt év őszén 7 sikerült fillérestély — a farsangon egy álarcos bál rendeztetett s ezeknek jövedelméből karácsonykor a szegényeknek kiosztott 150 frt a millenáris alap 250 frtra kiegészített. Segélyezés történt a róm. kath. templom javítási költségeire 42 frt 43 kr. s azonkívül az ezen templomban lévő fájdalmas szűz Mária oltárának restaurálási költségére adatott 104 frt. Egy szegénynek külön 15 frt segély s a korásznaei templom javítására segély 5 frt. Megdicsőült feledhetetlen királynénk gyászos elhunyt alkalmából az egylet tagjai egy havi tartamu gyászt viseltek s Királyné ő felsége szobrára egyletünk 50 frtot megszavazott s tagjai körében gyűjtést indított, mely 125 frt körüli összeget eredményezett.

Az úgynevezett Gömri estélyeket is a múlt év folyamán megkísérelte a nőegylet. Három estély tartatott, melyek közül különösen az első kiváló erkölcsi sikerrel járt. Nehézség ebben az volt, hogy az estélyek mindenkor szereplőit szorgos kutatás és kérés daczára nem sikerült megnyerni. Kis Lajos törvényszéki írnok ur művezetése alatt néhány műkedvelői előadás is tartatott, melyeknek létrehozása körül a nőegylet választmányának kétségtelen érdemei vannak.

Esemény számba írható, hogy Majláth Gusztáv erdélyi püspök ur ő méltósága a lefolyt év nyarán városunkat is meglátogatván, nőegyletünk majdnem teljes számmal tisztelgett előtte s Jakab Istvánné egy. alelnöknő által ugyanakkor tartott üdvözlő beszéd rendjén kiemelte, hogy városunk nő-

nevelése ügyét felkarolni kegyeskedjék, mire ő méltósága jóakarattal kijelentette, hogy sokfelől igénybe van véve ugyan, de figyelmét jövőben nem fogja kikerülni s a mit tehet, megteendő. Ő méltóságának ezen ígéretét köszönettel fogadtuk.

A nőegylet tagjait ért veszteségek közül felmentendők tartjuk, hogy a lefolyt évben Bárá Szentkereszty Irén urnő ő méltósága elhalálozott, mely alkalomból nőegyletünk Br. Szentkereszty Stefánia ő méltóságához részvétiratot küldött. Ő méltósága elhalt testvére emlékére 25 frtos alapítványt tett a nőegyletnél, melynek kamata évenként egy szegénynek adandó karácsony estéjén. Az egyület titkárat s jegyzőjét is súlyos családi veszteség érte, mindkettő nejét veszítette el, kik a nőegyletnek is tagjai valának. Igen szép módon róttá le a nőegylet kegyeletét az elhunytakkal szemben is, — ezek maradandó emlékei a nőegylet tagjai nemes lelkűségének.

Mennyi szép tett csak egy esztendő lefolyása alatt!

A jótétemény legnagyobb jutalma a szívekben, az öntudatban van, de hitünk szerint ezt az Isten sem hagyja jutalom nélkül.

Mintha, csak a jótékony nőegyletről mondaná a költő:

„Özvegyek és árvák kezüket terjesztik utánad, nyujtsd te is a magadét: odafönn veszed érte jutalmát!”

Ugy képzelem, sőt látom, hogy a jótékony nőegylet egy szenteké alakjában jelentkezik, mely áldásosan fáradoz, tevékenykedik, segít, oltalmaz, emel s a szenvedő arcokról fájó könyeket töröl.

István a magyarok első koronás királya, ki korának legnagyobb fejedelme s a középkori királyok tükör példánya vala, miután az egyházat s nemesiséget számtalan jószág, birtok s egyéb jogokkal megajándékozta volna, minden rendű és sorsu emberrel oly nagy mértékben osztá meg kegyességét, hogy már e földön mindenki dícsőíté és magasztalá őt, de az Isten is megdícsőíté és felmagasztalá e nagy férfit, mert jobb keze, mint a jótékonyság hű maradványa, most is enyészetlenül van s mint legdrágább kincse a magyar kereszténységnek rohadatlanul állván, jellemét örökös fényben mutatja.

E szent jobb, mint czimer lebegjen előttünk, mélyen tisztelt nőegylet, s akkor nem fogjuk elfeledni, hogy a legszebb, a legboldogítóbb erények egyike a jótékonyosság.

Tekintetünk nem fog elfordulni szegény embertársaink, testvéreinktől, kikkel készséggel osztozunk abból, mit Isten nekünk adott, legyen az sok, vagy kevés, adni fogunk jövőre is nekik, a mennyit adhatunk gyöngéd kézzel, szelid mosollyal magányosan, nem a világszine előtt, mert inkább fognak e szerény segítségnek örülni, mint a dus áldásnak, mely esetleg pompásan czifrán és zajosan hull le a nyilvánosság menyeztetéről.

Végül köszönetet nyilvánítva a nőegylet minden buzgó és lelkes tagjának a lefolyt évben való közreműködésért és kifejtett tevékenységéért, azon óhajattal zárom be rövid jelentésemet, hogy a gondviselés adjon nemes czélú együletünk fejlesztésére mindnyájunknak erőt, s tartsa meg elnöknőnk ő méltóságának drága egészségét, hogy együletünknek még hosszasan és megelégedéssel lehessen az élén, s mi még igen sokáig büszkélkedhessünk a fennkölt lelkű nemes vezérben, kit az Isten az emberi kor legvégső határáig egészség, öröm és megelégedés közt éltessen!

Kézdí-Vásárhelyt, 1898. október hó 23-án.

Dr. Balogh Vendel,
egyleti titkár.

A székely keresk. és iparkamara évkönyve.

Most jelent meg egy vaskos kötetben a székely keresk. és iparkamara jelentése a múlt évről. A szakavatott tollal s nagy alapossággal irt mű részletesen foglalkozik a székely megyék közgazdasági állapotával s bárki részére érdekes olvasmányt képez. A kitűnő műből egy pár cikket közlünk.

Mezőgazdasági terményekkel való kereskedés.

Midőn megelőző évi jelentésünkben az 1896-iki év kedvezőtlen gazdasági viszonyairól megemlékez-

tünk s a terményeknek úgy silány hozamát, mint az ezekkel üzött kereskedés lanyhaságát vázoltuk és számokban kimutattuk azon nagymérvű esőke- nést, a mely évről-évre úgy a termelésnél, mint az árképződéseknél észlelhető volt; úgy vélekedtünk, hogy a közgazdasági-, főképp azonban a speciális mezőgazdasági viszonyoknak kedvezőtlen irányba való fejlődése eljutott azon szélső határhoz, a melyen túl már alig mehet és joggal reméltük, hogy annyi rossz esztendő után bekövetkezik valahára a kedvezőbb fordulat.

Fájdalom, csalódtunk és ismét panaszra nyílnak ajkaink, a mire több okunk van, mint annakelőtte bármikor.

Pedig minő kedvező kilátásaink voltak az 1897. évre. A tél változó lefolyása mellett is az őszi vetések elég jól állottak a tavasz nyitával és márczius hónap is elég kedvezően indult; a hó közepe táján azonban az időjárás hűvösre és esőre fordult s ez csekély megszakítással egész áprilisig tartott sőt folytatódott áprilisban is, úgy, hogy az egész hó folyamán alig pár napig tartó szép idő volt. Emiatt a gazdasági munkálatok nem haladhattak kívánat szerint. És ezen kedvezőtlen esős idő nem szűnt meg május és júniusban sem, hanem némi szünetléssel tartott egész júliusig, mely miatt a tavaszi vetések nem voltak befejezhetőek. Így átlagosan mintegy 20%-nyi terület vetetlen maradt. Amellett a vegetáció sem haladt kellően előre az esős, hűvös, sőt hideg időjárás miatt. Május 10—15-ike között dér volt. A gyengén fejlett buzában üszög és rozsdá lépett fel s a hűvös, esős időjárás daczára a káros rovarok is nagyon elszaporodtak.

A folyton tartott esőzés miatt sok veszélyességgel elvetett kapás-növények megmunkálása csak igen nehezen és költségesen volt eszközölhető, sőt nagyon sok czukorrépa tábla teljesen munkálatlan is maradt, minek következtében a gyom teljesen elnyomta és megsemmisítette a nemes növényt és egyáltalán semmi termés sem volt nyerhető az ilyen táblákról.

A gyakran beköszöntött felhőszakadásszerű záporok a széna készítményt is gátolták, sőt sok helyt a már lekaszált és renden, vagy félig száraz állapotban feltakarva volt szénát az ár magával sodorta, más helyt pedig a meggyülemlett víz eliszapolta.

Mindezek után július első napjaiban egyszerre nagy hőség állott be, mely a sok eső miatt megdőlt gabonának még zsenge magvát megforrasztá, megaszalta, minek következtében úgy mennyiségileg, mint minőségileg silány termést adott. Ezenfelül július hónapban két ízben is irtózatot orkán száguldott végig az országon nyugattól keletig, záporosított kísérve, ami az ép aratás alatt volt gabonában és egyéb terményben sok kárt tett a székelyföldön is.

(Folyt. köv.)

Ujdonságok.

— Időjárásunk a képzelhető legszebb. Melegét süt a napsugár a felhőtlen égről s a légkör oly meleg, mint akár májusban. Egy egész évi rendkívüli időjárás után igazán jól esik ez a néhány napi állandó szép idő.

— Őszi vásárunk folyó hó 28-án folyt le roppant élénkség mellett. Roppant áru volt összehalmozva e napon s nem csak a micsikélyke piacunk, hanem az egész város minden utcája zsúfolva volt vásáros néppel s hogy egy jól sikerült vásárból semmi se hiányozzék, a rendőrségi börtön is megtelt jó madarakkal, s kisebb-nagyobb zsebmetszések is bőséges számban fordultak elő, a mint az oly óriási tologás mellett másképen nem is történhetett. A baromvásár is nagyon élénk volt. A vásár két napján összesen 3526 drb állat hajtattott be és 529 drb adatott el.

— Kereskedelmügyi m. kir. miniszter a következő leiratot intézte megyénk főispánjához: Nagyméltósági főispán ur! A magyar kir. államvasutak műhelyeiben és a diósgyőri vas- és acélgyárban kiképezendő székely fiuk elhelyezésének ideje elérkezvén, értesitem Nagyméltóságodat, hogy a folyó tanévben az említett műhelyekben 20 és a vas- és acélgyárban 7, összesen tehát 27 székely fiu felvétele válik lehetővé. Felkérem Nagyméltóságodat, hogy a pályázók közül a legkiválóbb hét növendéket kiválasztani és ezeknek okmányait hozzám haladéktalanul felterjeszteni sziveskedjék, hogy beosztásuk iránt sürgősen intézkedhessem. Midőn végül

megjegyzem, hogy a szóban levő állami tanműhelyekben a közeljövőben évenként 27-nél több székely tanonc nem lesz elhelyezhető, felkérem egyúttal Nagyméltóságodat, sziveskedjék az el nem helyezhető, de mégis érdemesebb fiuk figyelmét az erdélyi részű vármegyékben fenálló ipari szakiskolákra, nevezetesen a marosvásárhelyi, kolozsvári állami fa- és fémipari, a székelyudvarhelyi állami kő- és agyagipari, a brassói állami fa- és kőipari, valamint zalatnai állami kőfaragó és kősiszoló ipari szakiskolákra felhívni, melyek közül három a brassói, székelyudvarhelyi és zalatnai internátusra is be van rendezve, de valamennyinél több-kevesebb ösztöndíj van rendszeresítve. Ezen iskolák első sorban épen a székelyvidékek szempontjából bírnak jelentőséggel. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1898. október hó 19-én. Bárá Dániel s. k.

— A „Rikán belőli 1848—49-iki Honvédegylet” folyó évi november hó 6-án délelőtt 9 órától kezdődőleg Seps-Szentgyörgyön, a városház tanácstermében közgyűlést tart, melyre a „Honvédegylet” tagjai tisztelettel meghívottak. Ez uton hazafias tisztelettel kérjük a községi és városi t. előjáróságokat, sziveskedjenek közgyűlésünk ezen meghívóját a községükben még életben levő 1848—49. honvédeknek alkalmas módon tudomásukra juttatni, mivel külön meghívókat költségkimelés szempontjából nem nyomathattunk. Seps-Szentgyörgyön, 1898. október hó 25-én. Az igazgatóság.

— Harmadik magy. kir. osztálysorsjáték. Az előttünk fekvő sorsolási tervezet szerint a harmadik osztálysorsjáték első osztályának huzása november hó 17-én és 18-án lesz és tisztelt olvasóinkat különösen figyelmeztetjük a Török A. és Társa budapesti cég hirdetésére. Ezen általunk elismert céget azért ajánljuk, mert ez szigorúan pontos és vevőit legjobban szolgálja ki. Ugy látszik, hogy Fortuna istenasszony különös kegyével árasztotta el e céget, mert értesülésünk szerint az első és második sorsjáték alkalmával körülbelül egy millió ötszáz ezer korona nyereséget fizetett ki vevőinek. A nyeremények száma, valamint a sorsjegyek árai az I. osztályhoz — és pedig egy egész 6 frt, egy fél 3 frt, egy negyed 1 frt 50 kr, egy nyolcad 75 kr — ugyanazok maradtak a harmadik sorsjátéknál is. A ki tehát a szerencsének kezét akar nyújtani, forduljon bizalommal Török A. és Társa főelárusítóhoz Budapestben.

— A t. helygközönség. Kik olesó és izléses selyem, gyapju, őszi vagy téli kelméket akarnak vásárolni, kérjük Weiner Mátyás (Budapest, Andrássy-ut 3.) hazánk legnagyobb divatruháza legújabb mintagyűjteményét, melyet ingyen és bérmentve küldenek meg. Tájékozásul azonban megirandó, hogy mily minőségű és körülbelül mily áru szövet vagy selyem küldessék.

— Most az őszi vetés idején nem mulaszt-hatjuk el a közönséget Mauthner Ödön világhírű magkereskedésére figyelmeztetni, hol a legolcsóbb árakon a legjobb magvak kaphatók. Egyedül az innen beszerzett magok nem csálnak soha!

— Szerencse föl! Ily ezimű ismertető lap jelent meg Fekete Károly a m. kir. osztálysorsjáték főelárusítójának (Budapest, VI. Andrássy-ut 10) kiadásában, mely képes illusztrációkkal ellátott czikkben ismerteti az osztálysorsjáték intézményét. Ezen érdekes tartalmú lapot egy levelező lapon kifejezett óhajra bárki ingyen és bérmentve kapja meg. A III. sorsjátékra vonatkozó rendelkezések ezen elsőrangú főelárusító által gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyilttér,*)

Báli selyem 45 krtól

14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát fogyasztóknak postabér- és vámentesen, valamint bázhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek,

Henneberg G. selyemgyárai (es. és k. udvari szállító) Zürichben Magyar levelezésnél Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó

E rovat alatt közöltéért felelősséget nem vállal a szerk.

Értesítés.

Lelkész, tanító, jegyző, gazdatiszt és értelmes kisbirtokos urak figyelmébe ajánlatik egy a bel- és külföldön egyaránt keresett termény-termelése.

500 □ öl területen, utasítás folytán, kellő szakértelemmel, alig 1—2 frt befektetéssel — minden elemi csapás dacára is — évenként 200—350 frt jövedelem elérhető és azért kezeskedem.

Miután a télfagya előtt a föld előkészítendő, kíváncsok, hogy az érdeklő felek azonnal forduljanak

Mérey Sándor

termény- és kerti növények kereskedőhöz

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 1. sz. a.

ahol csakis 15 kr. postabélyeg beküldése után a kellő felvilágosítás és magyarázat azonnal megadatik.

(168. 2—3)

Kértek e lap hirdetésére hivatkozni

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké.

Ára darabonként 3 frt.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

— Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár. —

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntető, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító.

— Darabonként 3 frt. —

A penge ** csilagos acézból és a többi részei alpacéból vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán utca 17.

Gyűjtőknek 5 db után egy ingyen küldetik.

155 12—26

Csak fiatal embereket

188 20-30.

érdekelhet tudni, hogy a

— párisi Dr. BOITON —
Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legérgebb bántalmakat is, főleg a téhát santal olaj vagy copai balzsammal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszer-tára Budapest,

V., Nagykorona-utca 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszer-tárban.

Postai megrendelések czímre:

Zoltán gyógyszer-tár Budapest.

Háromszékvármegye alispánja.

Sz. 25581—1898.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegye „Ferencz József” nevet viselő közkórház udvarán a kórházorvos részére szükségeltető orvosi lakásnak költségvetésileg előirányzott, Belügyminiszter ur ő Nagyméltósága által idei 94321. számú magas leiratával helyben hagyott 6529 frt 70 kr. költséggel leendő felépítése céljából a vármegyei alispáni irodában folyó évi november hó 7-én délelőtti 9 órákor zárt írásbeli ajánlatok után versenytárgyalás fog tartatni.

Mi azon megjegyzéssel tétetik közhirrre, hogy vállalkozni szándékozók zárt ajánlataikat a tárgyalási nap zónaidő délelőtti 9 óráig a vármegyei penztárnál adják be, mivel a kitűzött határidőn túl ajánlatok nem fogadhatók el.

Az ajánlatokban világosan kijelölendő az egységi árból leengedendő százalék számmal és betűvel.

A zárt ajánlatok borítékban, lepecsételve nyújtandók be; az ajánlatokhoz a kikiáltási összegnek ötszázadát, mint bántópenzt esatolandó.

A feltételek, az árelemzés, árjegyzék és műszaki leírás és tervekkel együtt a jegyzői irodában a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Sepsi-Szenyörgy, 1898. október

22-én.
(17. 2—3.

Gábor Péter,
alispán.

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50.000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	1 jutalom	Korona
1	nyer.	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
1	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	40000
5	"	30000
1	"	25000
7	"	20000
		15000
31	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
432	"	2000
763	"	1000
1238	"	500
90	"	300
31700	"	200
3900	"	170
4900	"	130
50	"	100
3900	"	80
2900	"	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**
melyek hat osztályban huzatnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét megkezdődik és

100,000 sorsjegyre **50,000** nyeremény

újbol vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyeresi esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendelésnél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész l-öszt. eredeti sorsjegy	6.—frt
" fél " " " " "	3.— " "
" negyed " " " " "	1.50 " "
" nyolczad " " " " "	—75 " "

küldjük szét utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervzetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelményeket mielőbb legkésőbb azonban

évi november hó 5-ig

hozzánk beküldeni.

Török A. és Társa

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói
Budapest, V., Váci-körút 4/A.

Rendelőlevél kivágandó.

Török A. és Társa utakra
Budapest, Váci-körút 4/A.

Kérek részemre m. kir. szab. I. osztályú osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervzettel együtt küldeni.

Az összeg: { utávétellel kérem postatautóval küldöm. } frt

(A mely rovat szükség esetén, törlendő.)

Pontos czím.